

Рецензия

от доц. Димитър Венцеславов Василев – доцент в НБУ

на

дисертационен труд

за присъждане на образователната и научна степен

„доктор“

на ас. Петър Здравков Костов

в НАЦИОНАЛНА МУЗИКАЛНА АКАДЕМИЯ

„Проф. Панчо Владигеров“

на тема:

ФАКТОРИ И ИНСТРУМЕНТИ НА ПРОМЯНА В МОДЕЛА НА ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЗВУКА И ЗВУКОВИТЕ ПРОДУКТИ

Кандидатът за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ – **Петър Здравков Костов** е завършил магистърска степен в Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, специалност „звукорежисура“, през 1994г. Не е посочил в автобиографичните си данни, къде е получил средно образование, но се подразбира, че като изпълнител на музикален инструмент – виолончело, вероятно дисертантът го е овладявал в средно музикално училище.

Професионалната му кариера включва преподавателска дейност по дисциплините „Звукорежисура“, „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн“ и „Медийна постпродукция“ по магистърска програма в НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Работил е като звукорежисьор, преди – в Радиостанция „Агенция Витоша“, а в момента – в звукозаписното студио на „Александра аудио“. Според

посочените данни личи, че дисертантът има сериозна преподавателска и звукорежисьорска практика. Тъй като не познавам лично Петър Костов, споделям добрите мнения на негови студенти, с които съм имал професионален досег, които го определят като притежател на висока музикална и научно-техническа култура, качества допринасящи за добри преподавателски умения.

В автобиографичната справка дисертантът не посочва свои публикации, но от автореферата му е видно, че има една публикация в интернет – в т.н. „Независим музикологичен портал“, а също така са под печат още два научни материала.

Научният труд съдържа увод, изложение и заключение, разположени в 303 страници. Изложението е структурирано в две части, като първата част съдържа три глави, а втората – пет, общо осем глави. Обемът на текста, всъщност е много по-голям, тъй като е с намалени големина на шрифта и междуредие от изискванията за такъв труд. В подкрепа на тезите и анализите в труда, са използвани 8 графики и 3 таблици. Научната база, посочена от дисертанта, включва 136 източника. Вижда се честото и пълноценно използване на научните източници, но позоваванията и цитиранията на посочената литература не са изведени под линия на съответната страница, а и списъкът в края на труда, не е номериран, което затруднява препратките към тях.

В автореферата се казва, че „дисертацията се насочва предимно върху онези фактори от съвременната медийна среда, които оказват по-пряко влияние върху самостоятелната звукова изразност и върху търговската реализация на звуковите продукти“. Посочва се, че ще се направи анализ на промените в съвременната електронна медийна среда. А целта на анализа според автора, е да се противопостави на съвременната нагласа, в която част от текущите промени да се възприемат като фундаментални. От това се подразбира взетото решение от автора за неговият избор на тема.

И всъщност причината за изборът на тема на настоящия труд е продиктуван от „несъгласието на дисертанта с процеса на маргинализация на слушателските практики, стимулирани от футуристичните заявки, съпътстващи новата среда на разпространение“. Според него новата визия изоставя слушането „само на звук“, като несамостояйна, недостатъчна или пасивна дейност – като нещо, което трябва да се коригира чрез „потребителска активност“, или чрез „скъсване с миналото“. От

тези думи на дисертанта, с които той ни въвежда в своя труд, още от самото начало се усеща, че той ще си служи с неясни и разтегливи понятия, подредени в дълги, сложни и недобре структурирани изречения и изрази, смисъла на които читателят ще намери трудно, дори и след второто и третото им препрочитане.

В увода, в рамките на 12 страници, дисертантът се спира, освен на неговия избор на тема, а също така и на обектът на изследването, уточнява предмета на анализа, опитва се да конкретизира основната теза и посочва целите и задачите които си е поставил. Предлага и методологична рамка от няколко инструмента за анализ.

Като обект на изследването дисертантът посочва дефинираните като „чисто звукови“ сектори на медийния отрасъл – производството на звукозаписни продукти и радиоразпръскването. Последва и уточнение на предмет на анализа, който според автора е – представяне на състоянието на съвременната медийна среда и перспективите пред развитието на обекта на изследването, които разкрива.

Дисертантът ни убеждава, че основната теза се налага да се представи като процес в развитие, а не като описание на текущо състояние. Това трябва да бъде определено от противопоставянето на две тези, които той изрежда в две основни точки, с няколко подточки.

Въз основа на противопоставянето на тези две тези, авторът си поставя и две цели. Като първа цел той посочва, че ще направи дефиниране на характерния потребителски модел и изясняване на важността му и различните аспекти на коинтеграцията между елементите му. Четирите подточки в началата на следващите изречения подсказват, че въз основа на така формулираната цел, авторът си е поставил и четири задачи.

Като втора, но според дисертанта – главна цел, се посочва, че ще се направи анализ на констатираните промени при продуктовата реализация на звука в настоящата медийна среда, както и на причините за тях. Тук отново от подточките се подразбира, че въз основа на втората цел, си е поставил отново четири задачи. Поставените цели и задачи са добре формулирани, но се нуждаят от повече яснота и конкретност.

Авторът предлага и методологична рамка, която е съставена от няколко инструмента за анализ, всеки от които е доказан като тематичен център. Твърди, че

в медийната критика са установени три направления, съчетаването на които е дефинирано като така назованата от автора – трипартитна система. В последвалите разяснения, авторът обяснява, какво има предвид трипартитна система и дефинира подробно всяка от трите насоки. Според него, тя позволява да се изясни по-детайлно въздействието на медийната култура и доколкото е възможно на продуктите ѝ.

Въпреки твърде големия обем на труда, авторът изрично споменава, че не претендира за всеобхватност на заключенията и залага спазването на някои ограничения в обхвата на изследването.

В изложението, още в първата част се усеща, че ще бъде направен твърде задълбочен и обстоен анализ на посочената проблематика. В тази част авторът си поставя задача „да изтъкне онези дейности или практики, които свързват елементите на модела“. Разработката е съпътствана с много рядко употребявани термини и определения, а дисертантът сътворява и нови такива, които имат логични обяснения и му служат успешно в направените анализи и критични оценки. Но все пак употребата на толкова много непознати термини и словосъчетания, трябва да бъдат обяснени в един речник накрая на труда, защото не всеки може лесно да се досети за тяхното значение.

Едно от основните неща, на които се спира в първата част, са икономическите аспекти на медийното представяне. Особено важен компонент на изследването е пазарната информираност, свързана с производството на звукови продукти, която днес става все по-актуална и необходима, тъй като значително нараства броят на медиите, а също така – и броят на производителите на продукти за тези медии. Тук авторът особено е съсредоточил вниманието си и дава важни оценки, мнения и препоръки.

Във втората част е обърнато сериозно внимание на проблемите при потреблението на звукови продукти в съвременните домашни възпроизвеждащи системи. Според автора запазването на достоверно звуково възпроизвеждане предполага пренос на оригиналното авторско намерение, което означава възпроизвеждането на все по-голям брой канали, а това допълнително мотивира потребителската индустрия след 2011г да добавя по два матрично декодирани канала на всеки две години. Макар с известна неточност, последното твърдение по

същество е вярно и е показател за съвременното технологично развитие, с което пряко са обвързани пазарните механизми.

Не на последно по значение е и анализът на разпространението на звукозаписни продукти чрез Световната мрежа – Интернет, което би следвало да се разгледа като естествена стъпка на развитие, а технологичната ѝ основа – като способна да го улесни и разшири. Заедно с изследваните промени в съвременната среда за радиоразпръскване – например интернет радиото, (а аз бих добавил и радиото на телевизионния канал), авторът прави коментар на резултатите и обобщенията от адаптационните усилия в радиоразпръскването.

В последните тези на дисертационния труд, авторът обобщава, че проблемът от изложеното започва с това, че възпитанието на потребителя е като ключов елемент за формирането на разглеждания потребителски модел. Според него, то „представлява онази невидима сила на взаимно доверие, а представените влияния рушат не толкова търговския модел на масмедияте, а както се споменава, те намират начин да се адаптират към, или отразят, и дори да спечелят, от поредната вълна на посредственост. Целенасочено обаче се рушат именно усилията към възпитание на потреблението към естетичното, към стойността, към истината. В така изградената среда, няма как ефирната и невидима сила да отслабне, с което и жеста – основа на потребителския модел на настоящия труд да изчезне“. Това са думи на автора, които дават финален израз на изпълнените с трудно разгадана логика на тезисите и анализите в труда.

Накрая – в заключението, авторът прави обобщение на промените в потребителския модел. В това се включва сумарният резултат от описаните фактори, въздействащи върху звуковите сектори на съвременната медийна среда и етапите от веригата на стойността ѝ. Чрез графика 8, възприета от посочен научен източник, схематично се представят съвременните промени във взаимодействието между отделните инструменти от методологичната рамка. Последват заключителни анализи и обобщения, които са подкрепени от становищата и мненията на известни специалисти в изследваната област.

В заключението на своя труд дисертантът не конкретизира своите приноси. За тях разбираме от автореферата, където са подредени в пет точки и десет подточки, които са доказателство за значимостта на анализите, мненията и

вижданията на автора, но е малко трудно да се определи, кое е най-важното от тях. Моето мнение е, че може би най-значителният принос в този труд е „анализът на промените в отделните елементи от съвременния медиен контекст и влиянието им върху звуковата изразност и звуковите продукти“, който е направен успешно във втората част на труда.

В целия обем на дисертационния труд личи голяма степен на познаване на засегнатите проблеми от докторанта, върху които са направени обстойни анализи и конкретни изводи. Наличен е обоснован и добре разработен теоретичен модел на изследването и има пълно съответствие на избраната методология с поставените цели. Теоретичните изследвания и анализи, както и направените дефиниции, определения, изтъкнатите становища, оценки, мнения и препоръки, имат научна стойност и притежават принос в областта на теорията и практиката и творческия подход в изработването на звукови продукти и тяхното присъствие и потребление в медийните среди.

Въпреки изложените критики и забележки, считам че направените изследвания и анализи, а също и ценни мнения и препоръки в докторантския труд, отговарят на изискванията и имат научна стойност, което ми дава основание да предложа да бъде присвоена на **Петър Здравков Костов** научната степен „Доктор“.

30.08.2018г
София

доц. Димитър Венцеславов Василев